

SLOVENE

Štev. 182. POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKI NAROD. Leto XXXII.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
(vhod iz dvorišča nad tiskarno).
Z urednikom je mogoče govoriti le od
10.—12. ure dopoldne.
Recepti se ne vračajo; nefrankirana pisma
se ne sprejemajo.
Uredniškega telefona št. 74.

V Ljubljani, v četrtek, 11. avgusta 1904.

Izhaja vsak dan, izvenredne dni in praznike, ob polu 6. uri popoldne. — Velja po pošti prejemati:
za celo leto 26 K, za polovico leta 13 K, za četrt leta 6.50 K, za 1 mesec 2 K 20 h. V upravnishvu
prejemati: za celo leto 20 K, za pol leta 10 K, za četrt leta 5 K, za 1 mesec 1 K 70 h.
Za pošiljanje v Ljubljani na dom je dostavnine 20 h. — Plačuje se vnaprej.

Upravišтво je v Kopitarjevih ulicah št. 2.
Vprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Izdati se morajo enostopna petlistra (dolžina
72 milimetra) za enkrat 13 h, za dvakrat 11 h, za trikrat
9 h, za več kot trikrat 8 h.
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvra
20 h. — Pri večkratnem objavljanju primeren popust.
Upraviškega telefona št. 188.

Koroške razmere.

(Političen shod na Poljani pri Prevaljih.)

V nedeljo dne 7. avgusta se je vršil na vrtu gostilne g. Križnika na Poljani pri Prevaljih shod kat. polit. in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem. Zbralo se je nad 300 ljudi. G. msgr. Val. Podgorc otvoril zborovanje, pozdravi vse navzoče in pravi, če se ne brigamo za politiko, brigajo se drugi. In dandanes se mora tudi kmet za njo brigati.

Koroško deželno gospodarstvo.

Nato je poročal gosp. deželni poslanec Franc Grafenauer o deželnem zboru koroškem, ali pravzaprav o gospodski zbornici, kajti izmed 42 poslancev jih je samo 15, ki zastopajo kmete. — 105 koroških veleposestnikov voli 10, 28.000 kmetov pa 15 poslancev. To je krivica. Leta 1887. so znašali deželni izdatki 800.000 gld., danes znašajo 5 milijonov K. To je snamenje slabega gospodarstva v deželi. Od kod pa jemlje dežela denar? Dežela živi od samih davkov, drugega vira nima, kajti zadnji gozd je dežela predlanskim prodala in poslanec prof. dr. Steinwender je bil tisti, ki je za to glasoval. Zadnja obligacija je prodala letos. — Kako se je gospodarilo? Šlo se je za ustanovitev gospodinjke šole v Celovcu. Od te Slovinci ne bi imeli nič, k večjemu ponemena dekleta. Posl. Plešivčnik je bil tisti, ki je za to glasoval, ko je šlo zoper Slovence pri sodnih; tedaj je mrmral nekaj, sicer pa ni odprl ust in ni znil ničesar. Sicer pa on tega ni kriv, ampak tisti, ki so ga volili.

Celovec si je izposodil lansko leto 8 milijonov kron. Ko bi mesto samo garantiralo za to, bi že bilo — a dežela mora za to garantirati. In poleg tega napravljajo v Celovcu take reči, da nič ne nesejo, ampak samo stanejo. Ali mari še ni dovolj, da imamo že 65% doklad?

Kdo me more siliti, da naj s tistim, katerega jaz plačujem, v tujem jeziku govorim? Nihče! (Burno pritrdjevanje.) Dr. Brejc je zmešal nemškutarjem štrono pri sodnih. In vstal je dr. Burger in stavil predlog, naj se prepove slovenščina pri sodnih (klic: To ne sme biti). Jaz sem se oglasil zoper. In kdo je govoril za to? Nihče drugi, ko Plešivčnik, ki torej tako skrbi za Slovence. V dež. zboru so tudi tajne seje. Gosp. poslanec je odločno zoper vsako tajno sejo. Če ljudstvo plača, naj tudi ve, kam gre denar, če ljudstvo nima nič več, seveda potem se začne tudi pri ljudstvu tajnost.

Dne 9. oktobra l. l. je torej posl. Steinwender predlagal, naj se zvišajo učiteljem v Celovcu in Velikovecu plače za 12.000 gld. Jaz bi jim to privoščil, če bi bili naši. Predlog je padel, ker za to naj mesto skrbi in ne dežela.

Dne 20. oktobra so povišali plače deželnim uradnikom. Mi imamo nekega višjega uradnika Müllerja, ki ima priimek »Landrat«. Ta je imel 5500 kron letnih dohodkov. Povišali so mu plačo na 6700 K. Poročevalec je bil dr. Metnitz, ki je bil izvoljen v splošni kuriji v Velikovecu in Pliherku. Povišali so mu radi tega, ker so pra-

vili, da se v denarnih zadevah tako dobro »vun spozna«. Če je to res, naj le pri sebi začne. V prejšnjih letih sem bil deloma tudi jaz za to, da se je povišala plača tistim, ki so služili komaj po 300—350 gld. A povišali so tudi plačo uradniku, ki je služil na leto 2100 gld. in še visokih šol nima. Pravili so: On ima 5 fantov, in ti morajo vsi študirati. Kmet ima včasih tudi 5 fantov, ki bi lahko študirali, pa ne morejo.

800.000 gld. je plačala dežela že za uravnavo Zile. A ves denar je v vodo vržen in kmetje imajo za 51% slabša polja in travnike. — Mežo bodo tudi regulirali in sicer od Mežice do Guštanjskih fužin. Interesanti plačajo 3%, drugo plača dežela. Projekt se je lansko leto sprejel in bo v nekaterih letih izpeljan.

Velike podpore se dajajo, od katerih Slovinci nimamo nič. Kmetijska družba dobiva 12 do 13.000 gld. Družba bi nam morala dati potemtakem poseben oddenek, ker so naše težnje druge, kakor pa težnje Nemcev. A to se ne zgodi. In zato nimamo Slovinci od te družbe prav nič. Telovadnemu društvu v Celovcu so dali 400 gld., muzikalno društvo je dobilo 300—400 gld. Za denar telovaditi, gosti in peti je lažje kakor pa iz prepričanja. Bizu trga (Feldkirchen) je protestantovski zavod za uboge otroke — sirote. Ta dobiva letnih 16.000 kron. Nahaja se še en enak zavod, ki pa je katoliški, in g. kaplan Kayser, vodja zavoda, je prosil dež. zbor samo za priznanje potrebe, a še tega ni dobil. Potem pa pravi: »Mi smo tudi katoličani«.

To je kratka vsebina govora g. dež. poslance Grafenauerja. Govoru je sledilo burno odobravanje. — Nato povzame besedo g. msgr. Val. Podgorc in pravi, da se ljudstvo od rodu do rodu dekapitalizira. Revščina je zmiraj večja. In odkod pride to? Ker ljudje ne znajo ali nočejo računati, in več izdajo kakor je dohodkov. Kriva pa je tega tudi nemoralnost. Gledati moramo na to, da moralnost koroškemu ljudstvu povzdignemo. Da je koroško ljudstvo moralno jako propalo, svedoči dogodek pri »Brukenwurtu« blizu Celovca. Zunanaj je gorelo, notri so pa plesali. In šele potem so plesalce zdramili iz veselja, ko so jih ognjegasci pošteno poškopili. Zalostno a resnično. To nemoralnost in tudi to slabo gospodarstvo morajo liberalci sami zagovarjati. — Učitelj nimamo na svoji strani. Ustanovili smo »Učiteljski Dom«, a čudno: letos nobeden ni prosil podpore. Tudi v »Marijanišče« je prosilo jako malo slovenskih kmečkih fantov. Če nasprotniki kaj dobrega storijo, pustijo vas plačati. Vi se pa še teh dobrot ne poslužujete! Na cellem svetu ni tako neumne vzgoje, da bi se poučevalo v tujščini in ne v materinem jeziku. In zakaj taka šola nima uspeha? Ker otrok učitelja — tujca sovraži. — Mir hočejo imeti Nemci v deželi. Kako ga razumejo? Da bi Slovenec hlapčeval in molčal! Od kmetijske družbe nimamo Slovinci nič. Delali bomo na to, da bomo imeli v nekaterih mesecih s pomočjo posojilnic in domoljubov samostojno kmetijsko družbo.

Tudi temu govoru je sledilo odobravanje. — Nato povzame besedo g. kaplan Lavrimc, in pravi da se moramo spominjati še nekega drugega shoda, namreč nemško-avstrijskega »Lehrertag« v Mariboru. Glavna naloga, ki so si jo ti možakarji stavili, je, da se pogovorijo, kako bi se dalo bolj uspešno ponemčevati. O učiteljskih dolžnostih še menda nobeden ni govoril razun o dolžnostih ponemčevanja. — Čujte in strmite! Od dež. sol. sveta je baje prišel ukaz, naj občine določijo učni jezik verouka. Jako nelogično! Pri drugih predmetih ne sme občina določevati učnega jezika, samo pri verouku!! Govoril je še o gonji, ki so jo zagnali radi tega, ker sta kaplana poučevala v Prevaljih in Lešah verouk za slovenske otroke v slovenskem jeziku.

Nato pravi g. Grafenauer, da je govoril radi šole na Prevaljih in na Lešah z dež. šolskim nadzornikom. Ta je rekel: »Razmere na teh šolah res niso dobre«. Nato g. posl.: »Vaša dolžnost je, da jih »boljšate«.

Povedal je tudi, kako se je godilo deputaciji pri Körberju. Körber je rekel: da vlada koroškimi Slovincem nikakor ne misli vzeti pravic. Obljubil je vse. A zgodilo se ni nič. G. poslanec je nato rekel: »Ekselencia, če nam vzamete najprimitivnejše pravice, imate v kratkem hrvaške razmere«. »To bi bilo meni jako neljubo«, pravi Körber. »In meni tudi«, odgovori g. Grafenauer. Delujmo dokler je dan, pride noč, ko nihče delati ne more!

Phil. Kotnik je povdarjal potrebo mladeniškega gibanja in navduševal mladeniče za mladeniške ideale.

Farski pevci so med govori razveseljevali z ubranim petjem. Prevaljski »Fajerkarji« so se ravnokar vračali iz Libuče, kjer so gasili s pivom žejo. Zapeli so pred gostilno nekaj nemških pesmij. Mi zapojemo: Hej Slovinci, Slovenski smo fantje pri Fari doma in še več drugih. Oni so začeli hajlati, iz naših grl pa je zaoril gromoviti: »Živijo!«

Evharistični shod.

II.

Mnogo evharističnih shodov se je že izvršilo z veliko navdušenostjo in z velikim uspehom. Eden najslajnejših in najspodbudljivih bil je brez dvoma evhar. shod v Jeruzalemu l. 1893. Ta shod je bil zlasti za orientalske velikega pomena. Na tem shodu se je prav jasno pokazala čudovita edinstvo vseh orientalskih obredov in sekt v oziru najvažnejše skrivnosti sv. vere in obojestransko nepopisljiva navdušenost za to skrivnost. Navzočih je bilo tisoč duhovnikov in škofov iz naših krajev, 40 orientalskih škofov in več stoletu orientalskih duhovnikov. Povzdigla je navdušenost bližina obednice zadnje večerje, bližina Kalvarije, in služba božja v najraznovrstnejših obredih je delala na udeležence nepopisljiv utisek.

Jako zanimivo in spodbudno je bilo popotovanje v Jeruzalem. Na dveh barkah »Ville de Brest« in »Poitou«, na katerih so se peljali duhovniki, sta bili lepo okrašeni kapeli, v katerih je bilo vedno izpostavljeno sv. R. Telo. Od 5. ure zjutraj do 9. ure so se na 29 oltarjih opravljale sv. maše. Duhovniki in laiki so tekmovali v počedeženju presv. R. Telesa in molili po več ur neprizgano. Morje je bilo mirno, da so se vse

slovesnosti mogle najkrajše izvrševati. Da je bilo mnogo navdušenih govorov med potjo, ni treba omenjati. Zlasti niso mogli opisati vtiska molitvenih ur v tihi noči na vodah oceanovih — tu je srca čutilo veselje, ki ga svet ne more razumeti: »Et non illuminatio mea in deliciis meis«. To je bila procesija od groba sv. Petra do sv. groba Kristusovega, kakršne Srednje morje še ni videlo.

Shoda samega ne moremo opisovati, le ene okoliščine naj še omenim. Trajal je shod od 11. do 21. maja in vsak večer od 15. do 21. je bila skozi mesto najslavesnejša procesija, pri kateri so se Grki, Judje in Turki čudovito lepo vedli in z odkrivanjem in strmenjem skazovali spoštovanje prekrasnemu obredu. Da, turški sultan je tej manifestaciji najvišjega cerkvenega življenja dodelil varstvo in prostost, kakršne bi v mnogih evropskih deželah iskali zaman.

Veliko evharistično gibanje, ki se je razširilo po Evropi, se je vnelo tudi v Ameriki, kajti tudi ondi v bojih sedanjega časa potrebujejo prav tistih pripomočkov in prav tistega voditelja kakor mi, in ta je Kristus. Njegovo kraljestvo se mora priznati tudi ondi in nadnaravno življenje katoliškega kristjana se ne more zidati na drugo podlago, kakor Nanj, ki je rekel: »Jaz sem resnica«. Prvi tak shod je bil leta 1895 dne 1. in 2. oktobra v Washingtonu. Navzočih je bilo 6 nadškofov, 15 škofov in nad 225 duhovnikov. Navdušeni govori so se slišali, jako koristne resolucije so se sprejele in ta kongres je mnogo vplival na privatno in javno življenje duhovnikov.

Le shoda v Benetkah še omenimo in sicer zaradi tega, ker se je vršil takrat, ko je bil sedanjí sv. oče Pij X. ondi patrijarh. Sveti oče Leon XIII. je v apostolskem pismu do beneškega patrijarha, kardinala Sarto, z dne 30. julija 1897 izrazil željo, naj se po evharističnih shodih češčenje Božjega Zakramenta pospešuje in gorečnost v katoliškem ljudstvu poživlja in ohranjuje. Izrazil je obenem svoje veselje, da se namerava v Benetkah prirediti tak shod, in trdno upanje, da bo obrodil mnogo lepega sadu. In res se je to zgodilo. Trajal je shod od 8. do 12. avgusta l. 1897. Dne 8. avg. je zvonilo po vseh cerkvah in velikanski impozantni spreved navzočih duhovnikov je šel v cerkev sv. Marka, kjer se je shod pričel. Kardinal Sampa je imel krassen pričetni govor. Dne 9. avgusta imel je tedanjí patrijarh Sarto prvi govor o kraljestvu Kristusovem in o naši dolžnosti njega slaviti, mu služiti v češčenju presvetega Zakramenta mu zadovoljiti za raznovrstna razžaljenja. Tudi ta shod je bil veleslovesen in silno pomenljiv za vzbujanje duhovnega življenja.

Kako sodi sv. Oče o evharističnih shodih? Ze iz omenjenega pisma Leona XIII. kakor tudi iz mnogih drugih pisem vidimo, da je bil Leon XIII. ves navdušen za take shode. Da je bil sedanjí sv. Oče prav tako prepričan o koristi takih shodov, priča to, da ga je kot patrijarh sam priredil. Kako pa sodi sedaj o teh shodih kot Pij X., je razvidno iz pisma z dne 11. maja 1904. do Mgr. Rearda, škofa Augoulemskega, kjer se bo priredil XV. internacionalni evharistični shod dne 27. do 31. avgusta.

»Z veseljem«, pravi, »s tega najvišjega cerkvenega mesta dajemo tebi, pobožnemu in gorečemu pastirju, kakor tudi vsem prirediteljem shoda, na znanje, kakošna čudstva so nas navduševala, ko smo pred nekaterimi leti v Benetkah priredili XV. italijanski kongres za razširjanje češčenja presvetega Zakramenta. Gotovo! veličasten dogodek je to. Iz vsega srca se ga veselimo radi bogatega sadu, katerega pričakujemo od shoda, in živo prosimo Jezusa, skritega v presvetem Zakra-

mentu, naj vam, zbranim iz vseh delov sveta v pomnoženje Njemu spodobnega češčenja, razsvetli vašega duha in z roso svoje milosti stori rodovitno delo vašega zborovanja. Ne pozabite, pravi dalje, »da so oči vsega pobožnega ljudstva obrnjene na vas, pomislite, da se milosti evharističnega shoda ne morejo prečiniti. Za tiste, ki se drznejo napadati sv. Evharistijo, bodite lep zgled s svojo pobožnostjo, s krščansko ljubeznijo, katera naj se kaže v vseh vaših besedah in delih in pridobite jih, da bodo tudi oni presvetemu Zakramentu skazovali češčenje. Zagotavljajo dalje, da bo delovanje shoda brezdvomno obrodilo obilo sadu. — Tako sodi sv. Oče o evharist. shodih.

Evharistične shode za duhovnike častilce naše škofije smo imeli že trikrat in vselej se je vse lepo vršilo in ni ostalo brez sadu, kajti duhovniki so se med seboj navduševali za češčenje presvetega R. Telesa in prav tem shodom se imamo zahvaliti, da se je glasna molitev pred sv. R. Telesom v škofiji tako lepo razširila.

Tudi letos hočemo dne 23. in 24. avgusta prirediti tak shod, toda na širši podlagi. Na splošno željo, izraženo na skupnem shodu na Trsatu, so povabljeni duhovniki častilci iz drugih slovenskih in hrvaških škofij, da v skupni ljubezni, skupni gorečnosti delujemo za razvoj evharističnega češčenja in versko npravnega življenja vernikov. Tolažilno je, da se po Evropi in zunaj Evrope vera poživila z evharističnim češčenjem. Častna stvar je, da hodimo po isti poti, da delujemo o spominjajoč se besed sv. Pavla: »non enim in sermone est regnum Dei, sed in virtute«.

Upamo, da bo ta drugi skupni shod vreden prvega na Trsatu. Tu bo veličastno tekmovalje za češčenje Božjega Zakramenta, slovesno zadoščenje za grošno onečaščenje, katero se mu je zlasti letošnje leto godilo pri oropanju cerkva. Bo pa ta shod tudi vir novega blagoslova za našo domovino. To pričakujemo od milosti Gospodove, ki daje hoteti in dopolniti, in kateri edini delu človeškemu da rast in rodovitnost.

Rusko-japonska vojska.

Šest mesecev vojska.

Šest mesecev traja vojska. Kakor se glase poročila, so Japonci priborili si pred Port Arturjem prostore za svoje obležne baterije. Japonska infanterija je izvršila krvavo delo. Stvar japonskega topništva bo sedaj pripraviti japonski infanteriji pot v pas utrdih okoli Port Arturja. Za to delo bodo Japonci potrebovali precej časa, a končno še ni gotovo, ako sploh dobe Port Artur v svojo oblast.

Z velikim bombardiranjem so Japonci menda že pričeli, ker se poroča o strašni kanonadi, katero so 8. in 9. t. m. slišali celo v Čifu. Drugi so zopet mnenja, da je izvirala ta kanonada od pomorskega boja obeh sovražnih brodov.

V Tokiu še sedaj niso na jasnem o podrobnostih napredka obleganja. Najzanimivejše je, da skušajo Japonci obširni Volčji hrib, katerega so si priborili, utrditi z zi dovjem in težkimi gorskimi topovi. Port artursko brodovje skuša s streljanjem preprečiti ta dela. Japonci o svojih operacijah pred Port Arturjem niso izdali nobenega uradnega poročila.

Kje leži Volčja gora, o tem imajo listi različna poročila. Nekateri so mnenja, da je to višina pri Lungvantunu, ki je visoka 430 čevljev in ki je oddaljena sedem milj vzhodno od portarturske luke. »Daily Telegraph« pa poroča iz New Yorka, da je ta višina za Japonce zato velike važnosti, ker lahko od tod obstreljavajo portartursko luko.

O položaju v Mandžuriji je danes na razpolago nova brzojavka generala Kuropatkinu a carju. Brzojavka se glasi: Dne 8. in 9. t. m. smo opazili pri južnih četah sovražne prednje straže. Med prednjimi stražami se vrše vedno manjše praske. Kozaki poročnik Jeotin je odšel 6. t. m. s svojo četo na poizvedovanje proti Njučvanu. Na tem poizvedovanju je bil ranjen na glavi, vendar pa ni zapustil čete. Dva kozaka sta bila ubita, štirje pa ranjeni. Od vzhodnih čet ni došlo nobenega novega poročila. Tudi v smeri Ljaojana-Sajmaci se ni dogodilo nič posebnega. Dne 6. t. m. se je približal oddelek kozakov Gjanšanu do 8 km. Tam je sprejel prednjo stražo sovražnik s strelji. Sovražnik je imel močne utrdbe. To in gosta megla je prisilila kozake, da so se ustavili in zasedli v oddaljenosti 600 do 1000 korakov od sovražnika doline in hribovja. Ob 7. uri zjutraj, ko se je pričela megla vzdigovati, so dobili kozaki od glavnih čet majhno pomožno četo, katero so odposlali, naj obide japonsko levo krilo, toda kmalu se je prikazal nasproti našemu levemu krilu v oddaljenosti enega kilometra do 7 stotnj broječi sovražni oddelek, ki se je približal neopaženo radi megle in visoke trave. Ker smo pričeli streljati iz topov, moral se je sovražnik umak-

niti. Proti 9. uri dopoldne se je umaknil naš oddelek, ne da bi ga Japonci zasledovali. Dva kozaka sta bila ubita, 12 ranjenih in 15 konj.

»Tempa« poroča iz Ljaojana, da je vojno vodstvo, ki je nameravalo priti s prodorjem proti jugu, sklenilo po starem načrtu zbrati ruske bojne moči na precej oddaljenih točkah. Rusi in Japonci še vedno dobivajo pomoč. Po zavzetju Hajčena so začeli Rusi od njih postavljene kolibe.

Iz Pariza poročajo: Vesti iz Petrograda trdijo, da bo Kuropatkin branil Ljaojan. Na zunanji urad so došla iz Peterburga poročila, po katerih se bo tekom tekočega tedna bila odločena bitka. General Kuropatkin je prosil Aleksejeva, naj pride v Ljaojan, da ako on pade, prevzame poveljništvo.

Japonski častniki poveljujejo roparjem.

London, 10. avgusta. »Standard« poroča uradno iz Tiencina: Kitajski urad vnašnih zadev poroča japonskemu poslaniku, da je sporočil neki tartarski general, da je 400 hunbuških roparjev pod vodstvom japonskih častnikov prestopilo na kitajsko ozemlje. Radi tega dolže Rusi Kitaje, da podpirajo Japonce. Japonski poslanik ugovarja, da bi japonski častniki načeljevali roparjem.

Francosi in Japonci.

Pariz, 10. avgusta. Kakor poroča »Matin«, so japonske oblasti v Njučvanu izpustile aretiranega francoskega konzularnega agenta ter ga je mestni poveljnik že priznal za francoskega zastopnika. Francoski poslanik v Pekinu je sporočil to v Pariz s pripombo, da je ta razpor poravnana na popolno zadovoljnost Francije.

Vojne potrebnosti.

Hamburg, 10. avgusta. Severno-nemški Lloyd in črta Hamburg Amerika sta prevzela električne kabelne stroje, žice in druge alične stvari, da jih prepeljeta v Vzhodno Azijo.

Rešeni Japonci.

Iz Tomeska brzojavlja kapitan, o katerem so mislili, da je vtonil na »Idamaru«, da se je rešil z vsem moštvom ter je sedaj v Tomsku. Tudi 13 častnikov in 66 mož »Sadomaru« je v Tomsku, med njimi štirje angleški častniki, o katerih so mislili, da so utonili.

Ogrski državni zbor

je prišel včeraj razpravo o proračunskem zakonu. Predsednik naznani, da je ravnateljstvo »Causarum Regalium« izjavilo, da je onih deset tisoč kron, katere je poslanec Pap svoječasno položil zbornici na mizo, češ, da so ga hoteli podkupiti, premoženje brez gospodarja, last države.

O proračunskem zakonu poroča Hege d. s. Poslanec Barabas izjavi, da ne zaupa vladi, ker je premalo narodna. Vlada stori premalo, da bi dvignila mažarskega duha; to velja tudi o novem ljudsko šolskem zakonu. Preveč tudi izsesava deželo. Zvišanje letošnjega proračuna bode povzročilo tudi zvišanje davkov. Poslanec Gulnar ne zaupa Tiszovemu ministru, ker ne zaupa Tiszi. Ministrski predsednik ni bil nikdar v taboru onih, kateri vodijo boj za narod. Bil je vedno v onem taboru, kateri ponižuje deželo in je vedno stremil za tem, da pridobi vladarjevo naklonjenost. Tisza je bil vedno privrženec državne ortodoksije in konservatizma in je vedno o razširjanju narodnih pravic zanemarljivo govoril. Poslanec Molnar izjavi v ime ljudske stranke, da vztraja pri zahtevi preosnove cerkveno-političnih zakonov. Ugron čita vladi, da ne vodi samozvestne narodne politike. Napada način Tiszovega nastopa v zbornici.

Ko je še govoril Udvary, je nastopil proti vladi nekdanji ministrski predsednik Banffy. Pred vsem očita vladi, da ni lani porabila ugodne prilike in dosegla samostojnosti dežele na podlagi zakona iz leta 1867. Grof Tisza ni niti imel namena izpolniti narodnostne zahteve. Gospodarsko samostojnost Ogrske zavira sedaj le še vlada. Zahteva skupnega carinskega ozemlja je izgubila že popolno vse zaupanje in tudi v Avstriji ni več priljubljena. Nemažarski duh sadanje vlade označuje dejstvo, da je guverner na Reki ob sprejemu ameriških gostov izobesil hrvaško zastavo. Končno je še obširno govoril o koristih, ki bi jih imela Ogrska od samostojnega carinskega ozemlja.

Razpravo so nato zaključili, nakar je govoril Tisza. Pred vsem izjavi, da je Reka ogrska, ker jo upravljajo ogrske oblasti in je tudi guverner ogrski uradnik. A obenem je reški guverner tudi poglavar ogrsko hrvaškega območnega obrežja in tako skupen uradnik Ogrske in Hrvaške. Na glavni strani njegove palače je bila razobešena ogrska in le na postranski hišni strani je bila razobešena v olepševalne svrhe in pa iz uljudnosti hrvaška zastava. V nadaljnjem govoru je izpodbijal opozicijske napade na vlado in na svojo osebo.

Pc osebnih opazkah Banffyja in Gulnerja je zbornica odobrila proračunski zakon in še dva nebiatvena zakonska načrta finančnega ministristva.

Obljube Čehom na Moravskem.

Neki nov češki list v Moravski Ostrovi poroča, da je ministrski predsednik Körber izjavil potrebo novega poslopja za češko tehniko v Brnu. Sedanji prostori niso nikakor zadostni. Kakor poroča ta list, bodo novo poslopje pričeli graditi prihodnjo spomlad. Nadalje poroča isti list, da bode vlada podzvalila češko zasebno gimnazijo v Zabregu na Moravskem. Nemci bodo zopet kričali o napadu na nemško last!

Kardinal Merry del Val o

„svetni posesti“.

V razgovoru z dopisnikom »Figara« je, kakor poroča ta list, rekel kardinal Merry del Val: Povem vam, da mi ne maramo besede »svetna oblast«. Naj ve občinstvo, da Sveta stolica ne zahteva drugega, nege materialno neodvisnost, katera je potrebna za moralno samostojnost. Sveta stolica hoče, da ji je prosto obdelevati s 400 milijoni katoličanov, ki so na zemlji. Ta neodvisnost se ne more zvati »svetna oblast«. Za svetno oblast je treba uprave, pravosodja, financ, policije in drugih stvari, brez katerih je mogoče delovati Sveti stolici. Ne more pa biti brez popolne neodvisnosti. Ko bi bila francoska vlada pretrgala zveze z Vatikanom zaradi Loubetovega obiska v Rimu, bi bila Sveta stolica v težavnejšem položaju, ker je ta zadeva v zvezi s »svetno oblastjo«.

Francija in Vatikan.

»Italia« poroča o posvetovanjih, ki se vrše v Vatikanu, kako izdelati natančen načrt valed Comboune proticerkvene politike. Po svetovanjih se udeležujejo zastopniki francoskih redov in francoskih pravnikov. Na Francoskem pa razni listi razpravljajo o dokumentih, objavljenih v vladnem listu. Posebno naglašajo to, da je v uradni publikaciji bila izpuščena nota kardinala Merry del Vala, katera je važna za razumevanje celoga razpora. Liberalni »Tempa« očita vladi, da to ni bilo pošteno, ker če se svojevoljno v uradnih publikacijah zamlčujejo važni dokumenti, je to polemika, ne pa objava hi storičnih listin.

Waldeck-Rousseau — umrl.

Waldeck-Rousseau je včeraj ob 5. uri popoldne umrl. Rojen je bil l. 1846. v Rennesu. Po svojem poklicu je bil odvetnik; l. 1879. je bil izvoljen zbornicnim poslancem. Gambetta je šele 35letnega moža pozval 14. nov. 1881 v ministristvo. Vodil je posele ministra za notranje zadeve v Gambettovem in od 21. feb. 1883 do 31. marca 1885 tudi v Ferryjevem ministristvu. Od l. 1886. je stalno bival kot odvetnik v Parizu, kjer je bil znan kot dober zagovornik. Tudi je spis l »Discours politiques«, »Associations et congregations« in »La defense republicaine et sociale«. Senatorjem je bil izvoljen l. 1894. Ko je odstopil predsednik Kazimir Périer, je dobil pri volitvi novega predsednika 184 glasov, a je odstopil od kandidature v korist Fauresa. Predsednik Loubet je poveril Waldeck-Rousseau s sstavo ministristva in 22. junija 1899 je prevzel vlado. Ker so vsled Dreyfusovega škandala izgubili liberalci na Francoskem veliko ugleda, je Waldeck Rousseau prišel boj proti redovom. Z društvenim zakonom z 2. julija 1901. je zavdal redovom velik udarec, in veliko redov se je iz Francoske izselilo. Waldeck Rousseau je odstopil 28. maja 1902. Zadnji čas je večkrat nastopil proti Combou, ker ni odobral preradikalnega njegovega nastopa proti kongregacijam.

Preosnova judovskega zakona na Ruskem.

Pod Wittejevim predsedstvom je bil ruski ministrski svet, kateri je razpravljal o judovski zakonodaji. Preosnovali bodo vsa judovska zakonodaja, osebno nameravajo odpraviti omejitve naseljevanja, kakor tudi odpraviti zakone, kateri zavirajo judovski promet in trgovino.

Novi angleški bojni ladji.

Angleško mornariško poveljništvo je naročilo ladjedelnicam v Cydeju izdelati načrte za dve novi bojni ladji, ki morata prekositi v oboroževanju in v oklopih vse dosedanje ladje. Načrti morajo biti vloženi do 20. sept.

Arnavtska nasilja.

Bolgarski listi pišejo, da arnavtske čete zopet izvršujejo nasilja nad kristijani. Nedavno je neka taka četa odvedla seboj okoli 2000 ovac, druga četa pa je prišla v vas Lazar-polje, jo oropala in odvedla seboj štiri ugleadne vaščane, zahtevajoč veliko odkupnino. V debarskem okraju turške čete glasno izjavljajo, da ne dovolijo nikakih reform.

Turško-ameriški razpor.

Ameriški državni tajnik Hay je v ministristkem svetu pojasnil, zakaj je odposlal ameriško brodovje pred Smirno. Ako ne bodo pogajanja s Turčijo imela uspeha, bode poslanik Zedinjenih držav zapustil Carigrad in se bode vkrcal na ameriški brodovje. Položaj lahko postane jako resen. Ministrski

svet je slišal poslanika Zedinjenih držav takoj odpoklicati iz Carigrada in pretrgati diplomatske zveze, ako sultan ne izpolni ameriških zahtev. Dokler ne bodo preporne točke rešene, ostane ameriška vojna mornarica v Smirni.

Prememba ruske ustave?

»Bohemia« je dobila dopis iz Kodanija, v katerem govori o ustavi na Ruskem. Kakor trdi dopisnik, ni nikakor iskjučeno, da car uvede v Rusiji ustavo. Če car Aleksander II. je temeljito proučeval to vprašanje. Neznano je pa, kako nameravajo uvesti na Ruskem ustavo.

Po Plevejevem umoru.

Iz Peterburga poročajo, da je po Plevejevem pogrebu našel car na svoji misli oklic, v katerem prekucijaka ruska stranka utemeljuje napad na Pleveja. Car je oklic oddal justičnemu ministru. Poveljnik straže je bil takoj odstavljen.

»N. Fr. Presse« poročajo, da bode senator Platono imenovan naslednikom Muravjeva, kateri postane najbrže Plevejev naslednik.

Tibetsko vprašanje.

V Peterburgu so mnenja, da bode Dalaj Lama izpolnil zahteve Angležev. Dovolil bo nameščenje stalnega angleškega zastopnika (rezidenta) in Tibetci bodo v trajni zvezi z Angleži. To pomeni, da bo v kratkem Tibet podložen Angležem.

Napad na kralja Alfonza.

V Parizu so razširjene govorice, da je bil španski kralj Alfonz v San Sebastianu napaden. Berolinski listi poročajo, da so našli v kraljevem salonskem vozu tri dinamitne bombe. Prirejene so bile tako, da bi takoj eksplodirale, ko bi se začel pomikati vlak. Napram tem govoricam izjavlja špansko poslaništvo v Parizu, da ni dobilo nikakega poročila o napadu.

Kronanje srbskega kralja.

Kralja Petra bodo kronali 21. septembra v Belgradu. O kronanju se poroča: Skupščina se udeleži kronanja. Radi slabe letine in rusko-japonske vojske se ne bodo vršile nobene velike slavnosti ter se bo kronanje vršilo v malem okviru.

Štajerske novice.

s Politični shod v Zdolah na Štajerskem. Na Štajerskem se zopet približujejo nove volitve, pri katerih se imajo izvoliti poslanci za deželni zbor. K prejšnjim 63. poslancem dobimo še 8 novih poslancev, katere pa bo volila IV. občna kurija, tako da bo število s starimi izvoljenimi poslanci vred znašalo 71 članov v deželnem zboru. Izmed teh 8 poslancev pridejo trije tudi na južno Štajersko in sicer eden v celjsko okrožje, eden v ptujsko in eden v mariborsko. V imenovanih okrožjih torej volijo tudi Slovenci. Velevažno so te volitve za nas štajerske Slovence, nad katerimi samopasno gospodarja nemška večina; zakaj, če zmagajo Slovenci, dobijo vsaj nekaj pravic bodisi na političnem ali na gospodarskem polju, pravice, ki so jim po krivici krajsane. — Ali da volitev srečno izide, treba je veliko truda in napore zavoljo raznih zadržkov. Zadržki so zlasti pri naših volivcih, ker niso še vajeni občnih volitev, pri katerih imajo pravico voliti vsaka 24letna oseba moškega spola, ako biva v dotični občini 6 mesecev. Nevarnost je pri nas, ker so naši volivci mnogokrat malobrižni, se ne zmenijo za nič, dokler jim voda ne teče v grlo in niti na volitev ne gredo. Nevarnost je, da lahko mišljeni in brezvestni volivci prodajo svoje glasove za judežev groše Nemcem, ki ne bodo malo agitirali in ki niti enega glasu ne bodo izgubili od svojih. Dalje je treba pomniti, da je volitev tajna. Na vse to im drugo je treba volivce opomniti in poučiti zlasti priprosto ljudstvo. Treba je političnih shodov, pri katerih bi se ljudstvo navdušilo za svoje pravice. Politično društvo »Sava« je tudi že priredilo nekaj takih shodov, o katerih vsak navzoči trdi, da so neizogibno potrebni. Zadnji shod je bil na Zdolah pri Brežicah 7. avgusta, na katerem je govoril g. državni in deželni poslanec Zičkar. Bil je shod čilno obiskan. Za predsednika je bil izvoljen občinski svetovalec Martin Las, ki je lepo skrbel za red pri zborovanju. Gospod poslanec je z ognjevitimi besedami pozdravil pričujoče poslušavce. V svojem do 2. ure trajajočem govoru je razlagal razmere v državnem in deželnem zboru, poročal je o delovanju slovenskih poslancev, povedal zlasti, s kolikim trudom se morajo bojevati slovenski poslanci za vsako trohico pravice, največkrat pa je njih trud popolnoma izgubljen. Brez usmiljenja odbijajo pritožbe in prošnje slovenskih poslancev, kedar se potegujejo za pravice slovenskega jezika, med tem ko z razprostrtimi rokami hiti nemška stranka pomagat vsaki germanizaciji, posebno še ponemčevanju v šolah. Da se temu kaj zboljša, ali da se razmere vsaj ne poslabšajo, treba je, da se Slovenci zavemo na političnem polju — treba je, da se

pridno udeležujejo volitev. — Gospod poslanec nato razloži novi zakon volitev, kako, kje, kdaj imamo voliti in zabičava, da bo vsak volivec dajal enkrat strog odgovor pred večnim Sodnikom, ako sedaj zanemarija volilno pravico. Zborovalci so kaj radi in z zanimanjem poslušali svojega skrbnega poslanca in stavili tudi nekatera vprašanja. Jožef Resnik, posestnik v Rajhenburgu vpraša poslanca o vinski klavzuli, kar je tudi poslanec radovoljno razložil. Robert Dvanuš vpraša, kaj se je sklenilo glede penarejanja vina, na kar mu je poslanec odgovoril, da še o tem ni bilo obravnavano, ker je vstavljeno parlamentarno delovanje. »Imam pa za vas tudi nekaj veselega«, pravi poslanec, ker izprosil sem vam vinciogradnikom do 50 tisoč brezobrestnih posojil, katere je bila vlada že ustavila. Pri zaključku zborovanja se poslanec spominja še sv. očeta Pija X., ki prav sedaj obhaja obletnico svojega vladanja, in moške so pozdravljali papeža z gromovitimi »Živio« klici. Nato se je pred sednik zahvalil v imenu vseh poslušalcev gospodu poslancu za njegov trud in njegovo poštrevanost, bodi v državnem in deželnem zboru, bodi v svojem političnem delovanju, na kar so mu vsi pričujoči izrekli prišerno hvalo in zaupanje. Po volitvi se je med volivce razdelil pouk o volitvi, katerega je prekrbela politično društvo »Sava«, seveda s težavo, kar nima gromitnih podpur; naj bo pri tej priliki še omenjeno, da je dolžnost vseh zavedanih mož, da pristopajo k temu društvu, pri katerem prispevajo le 1 krono, in tako pomagajo dobri stvari.

Š **Otvoritev »Narodnega Doma« v Brežicah** obeta postati velikanska manifestacija slovenskega življa ne le za spodnje Stajersko, ampak za slovensko zemljo sploh. Velikanskim pripravam za to slavnost bode odgovarjal tudi velikanski moralni uspeh. Pevcev se je oglasilo toliko, da pač še ni donela naša slavna slovenska pesem iz tolikih grl tako močno po starodavnem mestecu, kakor bode dne 14. avgusta. Pevska društva iz Zagreba, Samobora, Celja, Ljubljane in Žalca so prijavila nad 300 pevcev. Sokolska društva iz Zagreba, Ljubljane in Celja pridejo korporativno. Narodnega občinstva pričakujemo iz vseh strani slovenskega ozemlja. Breškimi okoličanskimi Slovencem bode ta slavnost ostala v neizbrisnem spominu, saj je dom, ki se bode blagoslovil, njih dom, kamor naj bi tudi pozneje zahajali kot v narodno naše zavetišče. Kdor le more, naj ne zamudi prilike, priti v Brežice na lepo slavlje. Ostala mu bode jasna slika v duši: da je Slovenstvo nepremagljivo na Stajerskem, da naše narodne trdnjave krepijo in širijo. Na evidenje hrvaški in slovenski bratje!

Š **»Slovensko pevsko društvo v Ptuj«** si je izvolilo pri velikem zboru dne 7. avgusta v Mariboru predsednikom gosp. Drag. Zupančiča. V odbor pa so bili voljeni sledeči gg.: dr. Bela Stubeč, podpredsednik; Iv. Muršec, blagajnik; Silvester Sentjurc, arhivar; Val. Kajnih, tajnik; namestniki pa gg.: Matej Hubad, Ljubljana, prof. Jošt, Celje, dr. Gorišek, Maribor in Zaherl, Ljutomer; računski pregledniki gg.: prof. Zelenik, Sauhala in Babič.

Š **Socialnodemokratski bojkot.** Socialni demokrati so v Trbovljah prideli z bojkotom proti pivu iz delniške pivovarne v Laškem, ker je slovenski kandidat v četrti skupini, gosp. Roš, delničar tega podjetja.

Š **Imenovan** je za župnika pri Svetem Lovrencu nad Mariborom g. g. Frančišek Moravec, stolni župnik v Mariboru.

Š **Deželnozborske volitve.** Za četrto kurijo v okraju Feldbach namerava nemška ljudska stranka kandidirati Franca Girstmayerja.

Š **Murski »Sokol«** priredi 14. t. m. izlet v Križevce, kjer bo javna telovadba.

Š **Za zdravilišče za jetične** so položili temeljni kamen v Hšgesu pri Grateinu.

Koroške novice.

k **Imenovanje.** Za ravnatelja celovške realke je imenovan g. Hugon Schwenkenwein, profesor v Tešinu.

k **Utonil** je dne 7. avgusta v Dravi, ko se je kopal, 16letni sin p. d. Ceka iz Podsinjevasi, obd. Svetnavas. Tovariši mu niso mogli pomagati. — Na Reki, občina St. Jakob v Rožu, je 14letni sin posestnika p. d. Trapa, Fr. Pečnik, jezdit na konju v Dravo. Konj se je v vodi vlegel, fant je padel v deročo Dravo, in ker ni znal plavati, je utonil. Trupla niso našli.

k **Razno.** Toča je dne 28. julija pobila v bistriški občini v Podjanski dolini. — Na Dječah je dne 6. avgusta pogorelo posestvo p. d. župnika. — Na Mostju je utonil sedlar J. Pogačnik. Vzrok: žganje! — V Porečah so prijeli tatinsko družbo 8 oseb, katere so izvršile okrog Vrbaškega jezera mnogo tatvin. — Obidajna dirka bode letos na Vresu dne 11. sept. Razpisanih je precej daril. — V Medgorjah je ponesrečil posestnik J. Maček. Padel je tako nesrečno s poda v skedenj, da je kmalu nato umrl.

k **Volitve.** Tudi v Globasnici bodo nove občinske volitve, ker je imenik volilcev ležal 36 ur (!!) prekratko na ogled. To so vam natančni gospodje pri koroški dež. vladi, da štejejo ure in minute, kadar gre — zoper Slovence! — V Tinjah je ostala pri zopetni volitvi na krmilu stranka sedanjega župana Lavreja.

k **Nova izobraževalna društva.** Prihodno nedeljo, dne 14. avgusta, bode ustanovna shoda dveh novih slov. izobraževalnih društev, namreč na Radišah blizu Celovca in na Zilski Bistrici. Tu bo s shodom združena vesela igra »Lokavi snubač«; sodelujejo gg. tamburaši iz Brnce. Tudi na Radišah imajo svoje tamburaše, ki to pot prvič javno nastopijo.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 11. avgusta.

Stoletnica avstrijskega cesarstva.

Knezoškofijski ordinariat ljubljanski je razposlal župnim uradom sledečo okrožnico: Dne 15. avgusta 1904 — o priliki stoletnice, odkar je cesar Franc privzel dedni cesarski naslov — se bo darovala v tukajšnji stolnici sv. Nikolaja slovenska velika sv. maša s zahvalno pesmijo v ta namen, da bi Vsemogočni ohranil našo cesarsko hišo kot vladarico širne Avstrije še mnoga stoletja. V isti namen se naj zapoje isti dan po vseh župnih cerkvah po glavnem opraviilu zahvalna pesem »Te Deum«, a prej se naj povod vernikom pojasni. O zahvalni službi božji naj se ob veste tudi c. kr. uradi.

Duhovne vaje. Knezoškofijski ordinariat ljubljanski je razposlal dekanijakim uradom sledečo okrožnico: Z več strani se je izrazila želja, naj bi se gospodom, ki se bodo udeležili letošnjih skupnih duhovnih vaj, omogočilo prisostvovati tudi evharistijskemu shodu. Zaradi tega se prelože skupne duhovne vaje za en teden naprej in se bodo vršile v času od 22. do 26. avgusta 1904. S tem je razveljavljeno tozadevno naznanilo, objavljeno v zadnjem »Ljubljanskem škofijem listu« na strani 88. Častiti dekanijaki urad se prosi, naj naznani imena udeležencev, ki se bodo zglasili za duhovne vaje naj pozneje do dne 17. avgusta 1904 podpisaneu ordinariatu. Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 9. avgusta 1904. — Ivan Flis m. p., gen. vikar.

Umrl je včeraj, 10. avgusta, v bolnici usmiljenih bratov d. g. Ignacij Ključevšek, župnik v pokouju. Pokojnik je bil rojen 13. julija 1838. na Dolih pri Litiji in v mašnika posvečen 3. avgusta 1867. V dušnem pastirstvu je deloval kot kapelan pri Stari cerkvi na Kočevskem, v Loškem potoku in v Dragi, kot župni upravitelj na Babinem polju, kot beneficiat v Smartnem pri Litiji, kot kapelan na Jesenicah, kot župnik v Spodnjem Logu in v Smihelu pri Žužemberku. L. 1900 je prosil za pokojnino in se preselil v Čatež pod Zaplazom. — Pokop bo v petek popoldne ob dveh v Kandiji. Svetila mu večna luč!

Osebnost. Primarij g. dr. V. Gregorič in ravnatelj g. Iv. Subić sta bila dne 8. avgusta v Rimu pri sv. Očetu v privatni avdijenci.

Učiteljske vesti. Absolvir. učiteljski kandidat g. J. Kren pride za provizoričnega učitelja na deško šolo v Kočevje, absolvirana učiteljska kandidatinja gospodična Ivana Lampič pride za provizorično učiteljico na slov. paralelko na soli v Nemški Loki.

Učiteljske plače. G. dvorni svetnik Suklje je v našem listu z vsa resnostjo začel preiskovati, kje bi se našel vir za zboljšanje učiteljskih plač. Dr. Tavčar in Hribar dajeta učiteljem samo fraze in obljube, mi pa resno premišljujemo, kaj bi se dalo storiti v dejanju. Vsakdo bi moral zdaj misliti, da bodo liberalni učitelji gosp. Sukljetu hvaležni, ker je pokazal praktično pot k uresničenju učiteljskih teženj. A liberalno učitelstvo je tako propadlo, da več ne razloči, kaj je zanj ugodno in kaj ne. Kaker ose so se spravili ti »kulturonosi« nad g. Sukljeta in »Učit. Tovariš«, stanovsko glasilo teh ljudi, na impertinenten način osebno napada in sramoti gosp. Sukljeta za njegovo delo. Ti ljudje si dajejo s tem najjašnejša izpričevala, da niso vredni nobenih drugih dobrot, kakor jih imajo od liberalne stranke, namreč da delajo poli-

tično tlako za liberalne mogotce, ki jih plačujejo s frazami in pouličnimi zabavljicami »Slov. Naroda«. Tudi prav! Če ste bolj zadovoljni s tem, si kranjska dežela lahko prihrani tisočake, ki vam jih je namenjena dati!

Ustanovite vseslovensko zvezo gasilcev! Na sestanku ognjegascv v Celju so zagrizeni nemški ognjegasci zahtevali, naj se odstrani iz deželne zveze vsa ona ognjegasna društva, ki imajo slovensko poveljevanje. Pravi odgovor na tako zagrizenost bi bila ustanovitev vseslovenske zveze gasilcev s sedežem v Ljubljani. Taka zveza bi bila močna in pridružili bi se ji lahko tudi koroški Slovenci, ki morajo silno trpeti od nemškutarjenja požarnih bimb. Tako bi slovensko gasilstvo zapustilo ozkosrčno stališče deželnih zvez in bilo bi predstavitelj velike vseslovenske gasilske organizacije, ki bi bila velikega dalekosežnega pomena.

— **Slovenci na umetniški razstavi v Belgradu.** Pogovor in sklepi slovenskih umetnikov glede jugoslovanske umetniške razstave v Belgradu so se vršili v nedeljo, 7. t. m. Na povabilo dij. um. društva »Vesna«, ki je prevzelo prireditve slovenskega oddelka te razstave, se je zbralo precej veliko število slov. umetnikov. Nekateri so se dali zastopati po navzočih s pismenimi pooblastili. Posvetovanje je vodil g. Saša Santel kot predsednik društva »Vesna«. Sklenilo se je obvestiti slov. umetnike potom članikov o sledečem: 1. Kakor je znano, morajo vsa za jugoslovansko umetniško razstavo namenjena dela prispeti med 20. in 25. avgustom v Ljubljano z naslovom: »Vesna v Ljubljani«. V vsakem zaboju sme biti le toliko slik, kolikor jih je mogoče pritrčiti s pomočjo vijakov na zabojske stene. Vsak kip mora biti v svojem zaboju. 2. Vsi transportni izdatki posiljatev v Ljubljano se vračajo le od onih del, katere je sprejel presojevalni odsek. 3. Ker ima umet. združitve »Sava« svoj jury, istotako tudi »Vesna«, se je sklenilo na shodu postaviti posebni jury za one slov. umetnike, ki ne pripadajo nobeni združitvi. Imena teh jurorjev so se s pomočjo glasovanja sestavila ter se bodo razglasila v slovenskih dnevnikih. Ako po preteku osmih dni ne bode ugovora proti temu odseku od vsaj petih sodelujočih umetnikov, se bode smatral jury kot priznan. Vsa imena jurorjev se objavijo kakor hitro bodo došli odgovori od postavljenih kandidatov, da sprejmejo svoja mesta. 4. Kot zastopnik slov. umetnikov v belgradskem odboru, ki bode izbiral dela za častne nagrade in prodajo pri loteriji, je bil enoglasno voljen g. dr. Milutin Zarnik, ki pa časti ni sprejel. Zato ostane to vprašanje za sedaj še nerešeno. 5. Končno so zborovalci sklenili se informirati še natančno v Belgradu o vseh detajlih glede dekoracij, velikosti, prostorov itd. v »Narodnem muzeju«.

— **Bohinjska železnica.** Železniški predor pri Radovni bo slovesno predrt dne 15. avgusta ob 1/2. uri popoldne. Ob 2. uri popoldne bo slavnostni obed v Lujzinem hotelu na Bledu.

— **Toča** je pobila v občini Trebelevo, okraj Litna.

— **Sladkor** je od avgusta do konca septembra dražji za 3 krome pri 100 kg.

— **Utonila** je 4 1/2 letna hčerka posestnika Jožefa Barage v Zavrhu, okraj Logatec, v vodo napolnjenem čeburu.

— **Iz Gorij.** Včeraj je zaplapolala zastava na Holmu v znamenje, da je predor skozi Holm prevrta.

— **Iz Trsta** poročajo, da so ustavili sodnijsko postopanje proti predsedniku in tajniku društva »Societä ginnastica«.

— **Strela** je v Lesnem brdu pri Vrhniku včeraj ubila konja in kravo, last posestnika Jožefa Gregorka. Konj in krava sta vozila gnoj, ko je udarila strela. Gregorka je ostal nepoškodovan. Škoda za Gregorko je temvečja, ker je imel samo to živino.

— **Sadna razstava v Radovljici.** Paviljonska stavba za sadno razstavo izvrstno napreduje. Delo izvršuje domači tesarški mojster g. Ivan Darnič, lastnik mehanične tesarke delavnice. Za dosedanja dela kažejo, da je g. Darnič mojster v svoji stroki. Prihodnji teden bo vsa stavba že pod streho. Potem se prične z okraski in potem z dekoracijami. Vse kaže, da bode ta stavba nov kras Radovljice. Poslopje bo s zelenjem in zastavami sijajno okrašeno. Za stavba sama bode vredna, da razstavo obišče mnogo gostov. Posebno lepo bo pročelje in portal, nad katerim bo sijal Vodnikov stih: »Jablana, hruške in druge cepé, cepi v mladosti za stare zobé!« Na stanah pa bodo razne slike v konturah predstavljale sadjarstvo in njega razvoj. Reči se torej sme, da naša Gorenj-

ska, osobito pa Radovljica, še ni imela katecega.

— **Zopet požar!** Dne 1. avgusta t. l. ob 11. uri zvečer je nastal ogenj v vasi Malem Jeverdu, onkraj Kolpe, župnije lukovdolske. Zgorelo je 28 hiš in druga gospodarska poslopja. Zažgali so 15. in 16letni dečki, ki so smodke kadili, ležeči na slami pred nekim skednjem. Tudi nočoj se je videla ognjena zažara tam izza Vučakovskega hriba, župnije viniške. Do sedaj tu na Vrhu še ni znano, ali je ogenj bolj na kranjski ali hrvaški strani. Povsod požari v tej suši!

— **Prepovedan izvoz krme.** Danes priobči državni zakonik ministrski odlok, s katerim je prepovedan izvoz krme in si cer: melase, turšice, ovsu, konjske bobovine, krompirja, detelje, sena itd. Nadalje je prepovedan izvoz za slamo, rezanco, pleve itd. Vlada utemeljuje ta korak s tem, da je letos malo krme in je nevarnost, da ne bode mogoče prekrmiti poljedelcu in armadi živine. Prepoved je izdana sporazumno z ogrsko vlado. Isjem ta odlok ne dopušča. Zaradi suše je železniško ministrstvo podaljšalo veljavo znižanega vožnega tarifa za krmo do 31. decembra t. l.

— **Posebni vlak v Postojno.** Udeležencem posebnega vlaka dne 14. t. m. v Postojno v vednost, da se bodo dobivali vožnji listki pred odhodom vlaka pri blagajnici na južnem kolodvoru. Vlak bode odhajal ob 7-20 minut z uraj.

— **Za razširjenje vodovoda v Kamniku** so došli štirje oferti in si cer: E. Madile iz Celovca za 47.142 K, L. Lohm in Ljubljani za 32.000 K, Dirnböck v Gradcu za 33.000 K, Wagenführer na Dunaju za 34.000 K, ki je delo tudi dobil.

— **Ponesrečil** se je pri razstreljevanju min v Rokni dolini na Koroškem Janez Rutar s Kranjskega. Umrl je na mestu.

— **Tovarna pogorela.** V Gorici je pogorela 9. t. m. zvečer Leberhova tovarna vžgalic. Gasenje je oviralo primanjkanje vode.

— **Umrl** je v Krminu dr. Josip Deperis, bivši župan gorjski.

Požar v Smohorju. Pogorelo je do tal od 108 hiš 32 in poleg tega pa mnogo gospodarskih poslopij. Pripomniti je še treba, da železniški urad ni hotel vzprejemati od pošiljanja brzovolk, dasiravno je videl, da je pošta popolnoma pogorela.

— **Zminec pri Skofji Loki.** Dne 9. t. m. popoldne ob 3. nas je obiskala silna nevihta z bliskom, grmenjem in točo. V Lubniku je zavržalo, kakor bi začel strasati orehe in vsula se je toča. Kakor navadno ni šla posebno na široko, ampak izbrala si je navadno pot čez Gabrovo in Breznico, Zminec, Radovlje, sv. Gabraro in dalje čez Soro na Sorško polje. Vse te vasi so hudo prizadete, poljski pridelki, kar jih je bilo zunaj, so vsi vničeni.

— **Toča.** Iz Dobrnice se zopet poroča o novi grozni nesreči. V noči od torka na sredo je vnovič po nekaterih vaseh toča pobila vse. Ajda se še ne pozna, kje je rastla. Tako je ljudstvo prav ob ves pridelek tega leta. Preje strneno žito, sedaj pa še ajda! Ako ne dobi ljudstvo izdatne podpore, bo beča velikanska.

— **V Žužemberku** je 10. t. m. umrla Polona Tavčar, sestra vlf. g. dekana Michaela Tavčarja. Skrbno gospodinja priporočamo v pobožno molitev vsem znancem. N. v. m. p.!

— **Smreka** je padla na Janeza Cveka v Kokri ter mu zdrobila nogo.

— **Slavnost gasilcev v Postojni.** Slavnostni vlak odhaja dne 14. t. m. iz Ljubljane ob 7. uri 20 min. v jutro ter dospe v Postojno ob 9. uri 23 minut. Cena vožnji je sem in tja 2 K 70 v. za III. in 4 K 10 v. za II. razred. Zglasiti se je pri zaveznem tajniku g. Troštu. Vstopnice k jamski slavnosti dobivale se bodo pred vhomod v jamo, one za koncert pa pri dotični blagajni.

— **Iseljivanje.** Brzoparnik »Kaiser Wilhelm der Grosse« je včeraj zjutraj ob 9. uri srečno dospel v New York. Zastopnik tega društva je E. d. Tavčar v Ljubljani, Kolodvorske ulice 35.

Ljubljanske novice.

Poročili so bo v ponedeljek zjutraj hišni posestnik in načelnik zadruga izvoščkov g. Ivan Marovič z gđ. Frančiško Grum.

Zaročili se je g. dr. Windischer z gđ. Sajevičevu, hčerko pred leti umrlega ljubljanskega odvetaika.

Biciklist je povozil danes zjutraj vajenca kranjske stavbinske družbe Jurija Ungeria ter ga poškodoval na roki.

Strašna nesreča na državnem kolodvoru. Danes ob 7. uri 30 min. popoldne je bil povozen na državnem kolodvoru sapisovalec vozov Jožef Vidic. Sedem vozov je šlo preko njega. Očividno si je hotel pomagati, ker je bil najprej poškodovan na gorenjem delu žirota, potem pa še na spodnjem. Odtrgalo mu je obe nogi, ki sta le na koži veseli na telesu. Vidic je prišel šele 1. t. m.

v Ljubljano iz Domžal, kjer je zamenjal službo. Bil je z rešilnim vozom prepeljan v bolnico, kjer je po kmalu umrl. Zapuščala šest nepreskrbljenih otrok.

Topničarski polk št. 9 je včeraj na poti v Krakovo prišel v Ljubljano. Danes je prišel s Krakova v Ljubljano topničarski polk št. 7.

Tat v Kozelj. Pred nekaj dnevi je zmanjkalo več dragocenih stvari koparčim se osebam v Kozelji. Zmanjkalo je tudi gospodarju Kozelje čez 120 kron, ne da bi se moglo priti na sled sločincu. V pone deljek so pa aretirali uslužbenca pri gospodarju Kozelje, Alojzija Rannerja, doma s Stajerskega, po poklicu mesarja. Ranner je baje na sumu, da je on ukradel različne dragocene stvari in pa tudi omenjeni denar. Izdalo ga je, ker si je pred kratkim napravil več oblek in perila ter si omislil še razne druge stvari.

Aretili so 18.letno hišino Josipino Gernitsch, doma iz Solnograda. Gernitsch je nezakonska hči nekega tovarniškega vratarja na Dunaju. Ker je ni hotel oče poznati, ušla je z Dunaja ter je prišla v Beljak, kjer je le malo časa služila; 18letna reva se je izgubila tako daleč, da se je začela vlačugariti okoli. Iz Beljaka je prišla v Trbiž in potem v Ljubljano. Nastanila se je v hotelu »Grajzer« na Dunajski cesti, kjer je ukradla iz neke sobe, kjer je slučajno stanovala gospodična Milka Tolszizjeva, eden jopič, vreden 20 kron. Podpisala se je z napadnim imenom kot Marta Waldmeister z Dunaja. Ker ni imela denarja, da bi plačala sobo, je šla v hotel »pri sloncu« in potem k »Lloyd« ter se tam nastanila. Ukradla je tam nekemu gospodu nekaj denarja. Na ovadbo tega gospoda jo je policija aretirala.

Naredno gospodarstvo.

Grozna suša.

Najstarejši ljudje ne pamtiyo tako suhega leta, kakršno je letos po vsej Evropi. Suša je v naši državi žetev grozno oškodovala in davčni uradi so prisiljeni, da znižujejo zemljiški davek za 75%. Cene pšenice na borzi silno rastejo. Prea desetimi leti je bila cena pšenice na dunajski borzi koncem julija 15.1 K. Leta 1899 je bila cena jako visoka 20.44. Nato je padla.

Potem so bile cene koncem julija:

Leta 1900	169 K
1901	173 "
1902	177 "
1903	172 "
1904	2220 "

Letos je za polovico manj pšenice, kakor lani. Jako nepovoljna poročila prihajajo s Ogrskega, Nemškega, Ruskega, Francoskega in z Balkana.

Darovi.

Za pogorelce v Podpeči so darovali p. n. gg.: Zbirka ob novi maši g. Ant. Žnidaršiča 95 K; mons. Matija Jeriha, kanonik v Novem mestu 10 K; župnik Anton Kukulj, Senčur 5 K; dež. poslanec Primož Pakiž 20 K; učitelj Ivan Strukelj, en voz mrve; župnija Dražgoše 7 K; duhovnik Janez Brezovar, pod Gabrom 10 K; semeniški vodja dr. Jože Lesar 20 K; župnik Franc Marinič, Kojako 5 K; trgovec Valentin Treven v Idriji, 2 zveska obleke; župnik Anton Krčon v Kamniku 8 K; upravnništvo »Slovenca«, zbirka I., 32 K 60 v.; župnija Sent-Jurij pri Kranju 7 K; zbirka na novi maši g. Strubelj na Polici 40 K; profesor dr. Josip Marinko 10 K; St. Dužnik, Hrenovce 5 K; župnik Lorenc Krističič, Hrašnje 10 K; svedar in posestnik Oroslov Dolenc 20 K; II. zbirka v »Slovenca« 30 K; III. zbirka v »Slovenca« 15 K; dekan Fr. Schweiger v Leskovcu 10 K; Jos. Schumi v Ljubljani 20 K; župnik Baltazar Bartol 10 K; kanonik Jožef Jaklič v Novem mestu 10 K; župni urad Skočijan pri Dobravi 10 K; neimenovan 10 K. — Izrecno za pogorele cerkev v Podpeči p. n. gg.: Župnik Anton Kukulj 5 K; župnija Sent-Jurij pri Kranju 3 K; St. Dužnik, Hrenovce 5 K; župnik Janez Tavdar na Dobravi 50 K; Iv. P. na Dobravi 10 K; zbirka v »Slovenca« 2 K; župnik Baltazar Bartol 20 K.

Vsem darovalcem se izreka tem potom priročna zahvala!

Bog povrni!

Župni urad Dobrépolje, dne 8. avgusta 1904.

Andrej Ramovež.

Poslani našemu uredništvu:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gosp. Ivan Baloh, kaplan v Mengšu, nabral na novi maši š. g. Ivana Hribarja, 39 K.

Za pogorelce v Podpeči: G. A. Z. v Ljubljani 2 K.

Telefonska in brzojavna poročila.

Japonsko-ruska vojska.

Paris, 11. avgusta. »New York Herald« poroča iz Peterburga: Vesti iz Ljaojana trdijo, da se Japonci istodobno krečejo proti Mukdenu in proti Ljaojanu.

Paris, 11. avg. Poročevalec »Temps« poroča: Rusi se bodo še umikali in sicer najbrž do Tielina, 70 km. severno od Mukdena.

London, 11. avgusta. (Kor. ur.) Reuterjev urad brzojavlja iz Čfu: Neki ruski rušilec torped trdi, da je velik del ruskega brodovja ušel iz Port Arturja, zasledovan od Japoncev.

Tokio, 11. avgusta. (Kor. ur.) Včeraj je bila baje huda pomorska bitka. Izid ni znan.

London, 11. avgusta. »Daily Mail« piše iz Kronštata: Najstrožja pazljivost vojaške oblasti v Kronštatu se smatra kot znamenje, da je Rusija pripravljena na napad v Evropi. Vojne ladje so neprenehoma v polnem prsu in obdane z mrežo proti torpedom. Tujim ladjam je zabranjeno priti v Kronštad.

London, 11. avgusta. Med Rusi in Japonci na bojišču strašno divja rumena mrzlina in solnčarica. Ruski in japonski zdravniki, ki na bojišču kolegijalno občujejo med seboj, ne vedo kam bi spravili veliko število ranjencev. Rusi jih neprestano z železnico pošiljajo domov, Japonce jih pa prevažati dve ladji Rdečega križa in več bolniških ladij.

Peterburg, 11. avgusta. Z ozirom na poročila o neugodnem položaju v Port Arturju, izvedel sem na najkompetnejšem mestu sledeče: Japonci so še 13. vrst oddaljeni od Port Arturja. V zadnji bitki bilo je ubitih 13.000 Japoncev. Njih število znaša 70.000 mož. Položaj Port Arturja je za Ruse izvrsten. — Neki visoki ruski častnik se je izrazil: »Pustite liste, naj pišejo kolikor hočejo o padcu Port Arturja, a mi bodimo zanj brez skrbi, ker Japonci nimajo na razpolago za vzetje trdnjave potrebnih mož, a naša posadka je dovolj močna, da jih zamore zmagonosno odbijati.«

Peterburg, 10. avgusta. Nekaj japonskih ladij je zopet silno bombardiralo Port Artur. Japonska ladja »Icukušima« je pokvarjena.

Reka, 11. avgusta. Ker je cena živine radi nedostajanja krme jako padla, časopisje odločno zahteva, naj mesarji znižajo ceno mesa. (Kaj pa ljubljanski magistrat? Ured.)

Zagreb, 11. avgusta. Velike vojaške vaje pri Karlovcu so odgodene radi nedostajanja vode.

Zagreb, 11. avgusta. Stavka brivskih pomočnikov se je včeraj pričela.

Trst, 11. avgusta. Radi bombne afere sta aretirana privatni učitelj Linlucci in trgovec Marcello De Paoli.

Trst, 11. avgusta. Pri Edgardu Reskovichu je bila radi bombne afere hišna preiskava.

Dunaj, 11. avgusta. Vse izvozne prevozi so na žitni borzi cene pšenice in rži padle za 10 h.

Dunaj, 11. avgusta. Z dopusta na Dunaj se vrnivši nadvojvoda Ferdinand Karol je obolel na močni zmoklosti. Nadvojvoda baje ne odide v Prago, ampak se zopet odpelje v zdravilišča.

Budimpešta, 11. avgusta. Josip Csy bi se imel dne 10. t. m. poročiti s hčerko mitniškega predatojnika Buroa. Pretekli teden je umrl nevestin oče. Daklica je večkrat poljubila mrtvega očeta ter radi tega vsled zastrupljenja umrla dne 9. t. m. Csy se je na grobu svoje neveste ustrelil.

Budimpešta 11. avgusta. Zasedanje abornice je odgodeno do 10. oktobra.

Paris, 11. avgusta. Waldeck Rousseau je umrl vse iz gube krvi pri operaciji, ki je trajala eno uro in pol. Došli duhovnik ga je dobil v nezvesti.

Petrograd, 11. avgusta. Tu je nastala aziatska kolera. Več ljudi je umrlo. Oblasti skrivajo število. Zdravstvena policija je izdala stroge naredbe.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 736.0 mm

Ura	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Oslajnu	Veterec.	Noba	Podoba
10	9 zveč.	735.3	17.6	sr. jzh.	del. obl.	
11	7. zjut.	735.0	17.3	brezvetr.	pol. obl.	16.9
	2. popol.	734.7	24.8	ar. jvzh.	del. obl.	

Srednja večerajša temperatura 17.8° norm. 19.3°

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja povodom bolezni in ob smrti predragega nam sina, oziroma brata

Alfonza Vrhovc

kakor tudi za častno spremstvo dragega pokojnika k večnemu počitku izrekam vsem sorodnikom, znanem in prijateljem iskreno zahvalo. Posebej se še zahvaljujem preč. duhovščini, gospodu prof. Novaku ter za krasne darovane vence in vsem, ki so se nas kakorkoli spominjali ob prebriski izgubi 13b0

Ljubljana, 11. avgusta 1904.

Žalujoča rodbina Vrhovc.

Uedno najnovejši

gramofoni

kakor tudi plošče v največji izbi morete dobiti le pri zastopniku nemške akcijske družbe za gramofone

Rudolfu Weber,

uraru v Ljubljani, Stari trg št. 16.

S 1. avgustom se preselim na Dunajsko cesto št. 20, nasproti kavarne »Europa«, v Hribarjevo hišo.

Prodaja se na obroke. — Stare plošče se zamenjajo.

Preselitev mizarske in pohištvene obrti.

Slav. občinstvu in preč. duhovščini uljudno naznanjam, da sem z današnjim dnem

preselil svojo mizarsko obrt in zalogo pohištva iz Prešernove ulice na

Sv. Petra cesto št. 19 v lastno hišo.

Priporočam se nadaljnji naklonjenosti zagotavljajoč kot doslej točno in pošteno postrežbo.

Velespoštovanjem

1332 6—3

Filip Fajdiga.

Škrilj-Eternit

(zakonito zajamčeno označeno za asbestni cementni škrilj.)

1268 26—3

Najboljša streha sedanosti.

Eternit tovarne LUDWIG HATSCHEK

Najdalekosežneje poroštvo.

Varna pred ognjem in viharji, klubi vsem vremenskim vplivom, ne potrebuje poprav, je lahka, lična in ceno.

Vöcklabruck

Dunaj

Budimpešta

Nyerges-Uyfalu

Spričevala prve vrste.

Zahtevajte vzorce in prospekte.

Gor. Avstrijsko. IX/1, Berggasse 11. Andrassystrasse 33.

Ogrsko.

Glavno zastopstvo za južne pokrajine: Delniška družba tvornice portlant cementa DOVJE v Trstu, via Geppa 2.

Hiš. »Kavolinske Tiskarne« v Ljubljani.